

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Segéd-szerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton está.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytűzsdékben.

A soproni értekezlet.*)

Magyarország kereskedelmi- és iparkamarái kezdettől fogva liberális jelszavak áramlásában usznak. Mintha bizony a kereskedelemnek és iparnak érdekei principiumokhoz volnának kötve. Meglátszik ezeken a kamarákon, hogy a kereskedők és az iparosok fejével többnyire más gondolkozott.

Ha igazán értették volna mesterségüket: kereskedelmünk — nagyban és egészben — nem állana még most is szatócszinvaronaton; iparunk pedig nem ment volna tönkre. Ennél a tönkre-menésnél ne tessék nekem a céhek eltörlesztését, a forgalom szabadságát, az osztrák versenyt, a tökéhiányt stb. emlegetni, mert a kamarák soha sem fejtették ki erőteljes, egyöntetű akcióit az iparnak komoly megvédésére és az iparfejlesztés lehetőségének megszerzésére.

Igy lévén, méltán várhatnók a kamaráktól, hogy ha már saját érdekkörüket sem felvirágoztatni, sem megvédeni nem tudták, hát legalább ne erőlködjenek más érdekkörök jogosult és természetes fejlődését gátolni. Mert ezt teszik.

Ime, értekezletet tartottak a kamarák a soproni kiállítás alkalmával és nekimentek a fogyasztási szövetkezetek intézményének. Azt kérik a kormánytól, hogy ezen szövetkezetek vezetője köztisztviselő, pap és tanító ne lehessen; továbbá kérik, hogy a hitelszövetkezet ne legyen kapcsolatba hozható a fogyasztási szövetkezettel.

*) Bartha Miklós, a ragyogó tollu publicista hatalmas ervekkel küld e cikkében a szövetkezetek védelmére. Megismerem, hogy országszerte megismerjék.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Két mező.

Indiai legenda *Sienkiewicz: Heurktól.*

Volt valahol két egymás mellett elterülő, mérhetetlen hosszú mező, a melyet hosszában kristálytiszta vízü folyó választott el egymástól. Ennek a folyónak partjai egy helyütt lassan eltávolodtak egymástól, ott, a hol lassabban folyt a víz, és könnyen átgázolható sekély tóvá szélesedtek ki csendes átlátszó habjai. A kék vizekür fenekéről arany színű főveny csillámlott fel, a melyben gyökeret vert a lótuszvirág, a víz színe fölött kitarva fehér és rozsszínű virágait. Körülöttük a szivárvány színeit játszó pillangók röpködtek, míg a part dus pálmáigeteiben mint számtalan ezüstharangocska csengett a vig kis madárdal.

Itt volt a rév az egyik mezőről a másikra. Azt az élet, a másikat a halál mezejének hívták.

Mindkettőt a hatalmas Brahma alkotta, a ki az élet mezejére a jó Wisnut, halálára az okos Sivát tette meg sáfárnak, így szólván hozzájuk: „Ugy sáfárkodjatok, a hogy legjobbnak gondoljátok.”

A kamaráknak ez a kívánsága majmolás. A fogyasztási szövetkezeteket a hitelszövetkezetekkel a lángelkű és lángeszű Egán Ede hozta kapcsolatba Beregvármegyében, a felvidéki népakció szervezése alkalmával. Ugyancsak ő állított a szövetkezetek élére papokat, tanítókat és köztisztviselőket. A hitelszövetkezetek életre hívásánál nem talált kiválóbb akadályra. De a fogyasztási szövetkezetek ellen kemény opozitót fejtett ki Barta Odön országgyűlési képviselő, s midőn Egán behatolni kívánt Máramarosba is, ott már Roszner főispán állott az opozitció élére és teljes erővel küzdött a jó ügy ellen. Egán meghalt mielőtt ez a harc befejezéshez jutott volna.

Darányi miniszter ragaszkodott a népmen-tési akció kimondott programjához, tehát a fogyasztási szövetkezetek szervezéséhez is; azonban Egán nélkül torz lett a műből, mert Roszner főispán keresztülhajtotta, hogy a fogyasztási szövetkezetek boltjaiban csupán azokat az árukat tartsák eladásra, amelyek a helyhatósági bizottság által kijelöltetnek. Ugy lett. Talán most is így van. A főispán által vezetett bizottság pedig olyan árukat jelölt meg, a minőkre a népek szüksége nincs. Ezt azért csinálták így, hogy a szövetkezet ne okozhasson versenyt a Galiciából beosont szatócsoknak.

Egyenesen föllépni a fogyasztási szövetkezetek intézménye ellen egy kissé mégis csak nagy vakmerőség lenne. Ennél fogva Máramarosban megkerülték a dolgot. Legyen fogyasztási szövetkezet — gondolták — csak ne legyen életképes. Így gondolják Sopronban a kamarák is. Hát legyen! De pap, tisztviselő, tanító ne állhasson az

élet. Hát legyen! De a hitelszövetkezettel ne jöhessen kapcsolatba, Tehát legyen! De életfételt nélkül ám. Így majmolják a kamarák Roszner főispánt.

Oh te magasztos liberalizmus! Lám, itt a k. zár. *Tegnap* jött. Honnan? Senki sem tudja. Ki tehene-borja? — senki sem tudja. Pénze, becsülete, hazafisága van-e, — senki sem kérdezi. Ma meglepszik. Miért ne? Kossuth Lajosnak nem volt szabad élve hazajönni. Tőle félteni kellett a hazát. A kazár belopódzik. Ettől nem féltik sem a hazát, sem a népet, sem a közérköcsöt, sem a vagyonbátorságot. *Holnap* boltot nyit. Árul petróleumot, ostort, szekérenköcsöt, pálinkát, bocsokort, patkószeget, tükröt, bicskát, fonalat. Százeezer percentre dolgozik. A takarékpénztár hitel nyit neki, mert hiszen kereskedő. A bíró felhajtja követelését. Tíz év mulva viriista Máramarosban. Husz év mulva méltóságos urnak nevezi ki Tisza gróf. Harminc év mulva eltemetik, mint magyar nemest, apékkül, hogy egy betűt tudott volna magyarul. Eljén a liberalizmus!

Azonban összeáll százhusz paraszt, szövetkezik, boltot nyit. Valamennyinek apja, öregapja, dédapja e hazában élt. Abban a házikóban lakik, amelyből ősapja a Rákóczy zászlaja alá vonult. Temploma, temetője, vére, könyve, verejtéke ezen a földön van. Büntetve nem volt. Adót fizet. Katonai kötelességének eleget tett. Nos, boltot nyit Kötelet, láncot, szekérenköcsöt, pálinkát, petróleumot, bocsokort akar árulni ő is, mint a kazár. De a főispánja azt mondja: barátom, ezt már más árulja; ezt tehát nem engedem.

és imígy panaszkodtak: „Urunk! Nehéz az élet, ha bubánat kiséri.”

Wisnu pedig felelé: „Vigasztaljon titeket a szeretet.” A mint ezt meghallották, megnyugodva tértek vissza, és boldogok voltak a szeretetben. Csakhogy a szeretet új élet forrása volt, úgy hogy lassankint kevés kezdett lenni a mindig növekvő embertömegnek a fák gyümölcse, az erdei méh méze, bármekkora volt is Wisnu birodalma. Az élelemesberek most nekialtak, kiirtották az erdőket, s művelni kezdték a bőventermő földeket.

Igy jött a világra a munka.
Nem sokára mindenkinek rá kellett fanyalodnia, úgy hogy a munka lett maga az élet.

De a munkából bajlódás és fáradság származott, úgy hogy az emberek ismét Wisnu trónja előtt állottak, és feléje emelve kezeiket így kiáltottak: „Uram! A munka testünket elgyengítette, a hágyadtság fészket rakott csontjaikban. Pihenő szeretnénk. De az élet munkára hajt. Erre Wisnu így felelt: „Brahma megöltötte nekem, hogy életeteket valamivel elősegítek, de ezt megtehetem, hogy olyan valamit hozzak létre, a mi a munkának megszakítása, tehát üdülétek lesz.” És meg temtette az álmot.

Az emberek szívesen vették azt az új ajándékot, és nem sokára lsten egyik kiváló ajándékának tartották. Az álmot lecsitította a bajt

Erre az élet mezején, a hol Wisnu volt az ur, felpezsdült az élet. A nap megkezdte pályafutását, felkelt és leszállt, napok és éjszakak keletkeztek, a tenger árja dagadni kezdett, az égen felhők bukkantak fel, a föld erdőkkkel, virágokkal ruházta fel magát, és csakhamar emberek, állatok, madarak népesítették be.

Hogy pedig kedvencei soha se halljanak ki, megteremtette Wisnu a szeretetet, és meghagyta, hogy abban boldogságot találjanak az emberek.

Most Brahma színe elé idézte Wisnut, és így szólt: „Jobbat már ugy sem találhatnál ki a világ számára, és ezért szűnj meg róla gondoskodni. Azok a lények pedig, a melyeket emberek neveztek el, hadd szőjék ezentul magok tovább életük fonalat. Ne segítsen rajtok többet senki.”

Wisnu megfogadta Brahma szavát és attól fogva az emberek maguk viselték gondját önmagoknak. Jó szándékaikból az öröm született, rossz terveik a szomorúságot hozták létre, úgy hogy legnagyobb bűmulatukra csak most jöttek rá, hogy az élet nem folytonos örömlümp, hanem hogy életöknek azt a fonalat, a melyről Brahma beszélt, tulajdonképpen két párka fonja, az egyiknek mosoly derül arcán, a másíknak szemében könyecsepp ül.

Ekkor az emberek Wisnu trónja elé járultak,

Papp Károly Székesfehérvárott Városház-tér, 5. szám alatt. (Bejárat a Megyeház-utcáról.)
Mindennemű úri-, női, gyermek- és egyén-ruhák menyasszonyi kelengyék- függönyök, végaruk- valamint ágynemű-toll tisztítását vállalom. Gyász esetekben a legrövidebb idő alatt ki- szolgálást ígerek. 2721 156-58

Mai lapunk 4 oldal.

mert versenyt csinálnál annak a másíknak. Oh, szent liberalizmus! Hanem te árulj olyan portékát, amit az a másik nem árul. Például Kugler-boqábot, orsovai kaviárt, tescheni tea-vaját, Mümmi-pezsogót, lyoni brokátot, bokharai szőnyegét, német filozófiát, képeket a reneszánsz idejéből ístb. Így a főispán, a liberális.

A kamara másként. Mert a kamara valamivel okosabb a főispánnál. A kamara tilalmazni kívánja a kapcsolatot a hitel- és fogyasztási szövetkezet között. Vajjon miért? Egyszerűen azért, hogy a hitelszövetkezet ne táplálhassa pénzzel a parasztokat. Ezenkívül el akarja tiltani a köztisztviselőket, papokat, tanítókat attól, hogy a fogyasztási szövetkezetek élére álljanak. Vajjon miért? Egyszerűen azért, hogy a szegény, tudatlan parasztnak ne legyen értelmes és megbízható vezére, ki az árusimében, a beszerzési források dolgában és az elementáris könyvvezetésben okos utmutatással, tanácsal és ellenőrzéssel szolgálhatna. Ezen intézkedésekkel a kamarák a fogyasztási szövetkezetek életfonalait akarják ketté metszeni.

Ugyan miért? A meglevő kereskedelem érdekében. Szent Isten! Hát a falusi szatócs kereskedő? És ha az volna is, — hát nincs szabad verseny? A kazár szatócs ellen, aki hamisít, csal, uzsoraskodik, bezzeg nem emelték föl a kamarák egyhangú szavukat. Hanem, ha a nép lábára akar állani, kezébe akarja venni saját sorsát, intézkedni akarja magát oltalmazni a hamisítás, csalás, uzsora ellen: ebben veszélyt látnak a kamarák és ez ellen felszólalnak és igen gyalázatos tanácsokat adnak a kormánynak a fogyasztási szövetkezetek megfójtására. Oh, derék kamarák! Oh, szent liberalizmus!

Bartha Miklós.

UJDONSÁGOK.

Az új főigazgató. A hivatalos lap legtöbb száma meghozta a legfelsőbb kézből erődű kinevezést, mely Váradi Károly debreceni főgimnáziumi igazgatót a székesfehérvári tank. főigazgatói állásába helyezte. A Debreceni Független Újság a következőket írja az új főigazgatóról: A tanári érdem legszebb jutalma rejlik azon magas kitüntetésben, amely Váradi Károlyt, a debreceni pianista főgimnázium tudós igazgatóját érte. A király a székesfehérvári tankertület fő-

igazgatójává nevezte ki. Magyarországon csak 12 tankertület van és így a főigazgatói állás elnyerésére igen nagy kitüntetés, mert az ország legjobb tanerői közül összesen tizenkettő lehet csak tényleges főigazgató.

Ezzel az állással mindig az igazán kiváló tevékeny és föltöte áldásos tanügyi munkásságot szokták megjutalmazni a legfelsőbb helyen.

Váradi Károly kinevezésében mindenki, aki az ő fáradozatlan tevékenységét ismeri, a becsületes munka megérdemelt jutalmát látja. Nagy, széles körre terjed az ő kiváló működése. Kitünő tollu író. A tudományos irodalomban számos nehezebb kérdés alapos fejtegetése és tisztázása az ő nevéhez fűződik. Irodalmi munkáit és különféle tanulmányait a világos, komoly ítélet, a harmonikus felfogás, a szép, logikus gondolatfűzés és a tudományok előbbrevitele jellemzi.

Rendkívül tapasztalt tanár és igazgató volt. Iskolája mintaszertű vezetésénél domborodott ki egész valójában az ő nemes egyénisége. Ott mutatta meg, hogy az igazi férfiú öntudatos erélye, teljes intelligenciája, nagy munkabírása és szívmemessége van meg benne. Kiváló volt, mint az ifjuság nevelője, kiváló volt a tanári testület élén és társadalmi téren is lényeges szerepet játszott.

Komoly, higgadt természetét bizonyos kedves vidámság, megkapó közvetlenség és igazi barátságos szellem tették rokonszenvenessé. Tudja becsülni az érdemes munkát. Kitünő emberismerő. Ismerté tanárainak előnyeit és hibáit is; amazokat becsülte és gyümölcsöztette, a hibák érvényesülése elől pedig az alkalmat tapintatosan elvonta.

Sohasem sértette tanárainak önértékét. A vezetése alatt álló tanártestületet az egészséges szellem, az együttaladó, egymást támogató erőteljes munkásság jellemezte.

Valóban méltó férfit ért a királyi kinevezés. Sajnálattal válunk meg tőle, de tudjuk eleve, hogy új működési tere a magyar tanügyi újabb sikereinek lesz gazdag viruló mezejé.

Tanító-választás. A kedden meghiusult tanítóválasztás újból való megújítására ma d. e. 11 órakor ismét ülést tartott az iskolaszék. A tagok ugyan lassan gyűltek, de egynekében tájban vegre mégis összegyűlt a szavazáshoz feltétlen szükséges szám: tizenkét választott tag (18 közül). Alaghy Dezső iskolaszéki elnök megnyitván az ülést, jelentette az ülés tárgyát: két tanító választását. Pályáztak: 13-an, tíz tanító és 3 tanítóválasztó a kik közül ötöt folyamodványaik

hiányos felszerelése miatt visszautasítottak. Kő zütiük kitünő volt: Kolb Emilia és Párkányi Aranka (oklevelét még kora miatt nem kapta meg). Jelles: Rónay Elemér, Ruska Ferenc, Csáder Géza, Nagy István, Péntek Ferenc, Számmer Mária.

A szavazás megejtetvén, megválasztották Csáder Géza 20 szavazatból 19, Párkányi Aranka 11 szavazattal. — Rónay Elemér 4, Számmer Mária 3, Nagy István 3 szavazatot kaptak. — Ezután a dispoziciók felett döntött az iskolaszék, a mennyiben Hang Mária helyébe a belv. iskolához Kubik Lujzát helyezte, Pausch Arankát az Öreg-utcai, Csáder Gézát pedig a Selyem-utcai iskolához. A szavazáson a következő iskolaszéki tagok vettek részt: Alaghy Dezső, dr. Bierbauer Viktor, Dieballa György, dr. Eisenbarth Károly, dr. Fanta Adolf, Fittler Béla, Gáncs Jenő, Hübnér Károly, Kováts István, Kauscher Béla, Reé István, dr. Schlammadinger Jenő, Solyom Lajos, Steinhercz Jakab, Szécsény Géza, Szirbék József, Tamás Vilmos, Tóth Artúr, Tóth István, Wagner Antal.

A mentők. Pardon! hogy még mindig foglalkozunk velük. Nekik nincs rá szükségük, de szükség van az igazságnak. A Sz. és V. röviden válaszol. Először vádol: hogy a főorvos nem tartotta tanácsosnak reflektálni. A főorvos erre azt feleli: nem tartja szükségesnek a válaszolást, mert a ki ismeri a dolgot és nem látja be, hogy a Sz. és V.-nek nincs igaza, annak ugy is hiába magyaráz, mert az születése óta elnebeli gyengységben szenved. Másodszor kérdéseket állít fel:

1) igaz-e a szerelmesnek vélt hírnök minden részleteben, — 2) kinek az állításait kell kellő niveauura leleszállítani, a miénket-e, vagy a mentő-parancsnok mentő (szándéku) nyilatkozatát, — 3) kérdések eredményeként megtartsa-e továbbra is a főorvos ur mentő-parancsnoki állását, vagy sem?

Feleletünk ad 1): Nem igaz. Mert természetes ugyan, hogy a mentők nem bántanak a részeg emberekkel himes tojás módjára, de nem igaz, hogy „emberhajszja módjára” hurcolták el őket, s nem is igaz, hogy úgy bántak velük, mint a „pecérlegények szoktak bántani a kutyákkal.” S még kevésbé igaz, hogy hivatalosan és kapsziaságból jártak volna a részeg emberek után. Ezekben a valótlanosságokban és ferditésekben minden benn maradt a laptárs. Ad 2): Akár ne is feleljünk rá, hiszen a józanság ugy is régen megállapította már a laptárs józanságának szintjét. Ad 3): Természetes, hogy megtartsa. Csak

a gondot, felújította a lankadt erőket, mint a jó anya ügy törülte le a bánat könnyeit, és a szunyadók fejére a feledés gyenge ködét borította. Mint vigasztalót, újáteremtőt dicsőítették az emberek az álmot.

Csak egyet hánytak szemére. Azt, hogy nem tart örökre, hogy az ébredés a vége, az ébredés pedig új munka, fáradság, bajlódás kezdete.

Ez a gondolat annyira kinezta már őket, hogy harmadszor vonultak Visnu elé, és így szóltak: „Uram, nagy, kimondhatatlan nagy jót ajándékoztál nekünk, de nem tőlelétes az. Add, hogy az álom örökös legyen.”

Erre Visnu összeráncolta homlokát, és mintha bántotta volna tolokodásuk, így felelt: „Ezt már nem adhatom meg nektek, de menjétek oda, ahol a folyó kiszélesedik, és ha sekély vizein átázoltok a tulsó partra, megtaláljátok azt, amit kerestek.”

Az emberek pedig megfogadták Visnu szavát, és ezrével mentek a folyó partjára, ott megállottak, és hallgatta néztek a tulsó partra.

A csendes, tiszta, virágokkal benőtt viz tulsó partján terült el a halál mezejé, Siva birodalma.

Ott a nap sem fel nem kelt, sem le nem nyugodott, nem volt ott sem nappal, sem éjjel,

de a levegő egyhangú ibolyaszínű világossággal volt teleítatva.

Semmi sem vetett ott árnyékot, hanem a bágyadt világosság mindenén áthatott. A földterület nem volt sivatag; a meddig a szem ellátott, hegyek és völgyek váltották fel egymást, ligeteinek, erdőinek hatalmas fáit szeliden fonta össze a folyondár, míg a sziklákról dúsfürtű szőlő bocsájtotta le gerezdeit.

A repkény levelet a hajnal rózsaszínű zománca vonta be, minden tündéries volt és olyan szelid színekkel leöntve, a milyeneket az élet mezején sehol sem lehetett látni.

Oly tiszta, szeplőtelen, szendén világító volt a vidék, mintha boldogító álomba merült volna.

Az emberek pedig, akik tolongva, lármázva jöttek a parthoz, a tulsópart kékeszínű, nyugodt levegőjének láttára egyszerre elhallgattak és suttogva mondogatták egymásnak: „Mekkora csend, mekkora nyugalom van ott túl. Igen! Ott van az örök pihenés hazája.”

Egypáran, akik legjobban ki voltak fáradva, kisvártatva biztatni kezdték egymást: „Gyerünk, keressük meg az örök pihenést.”

Majd beléptek a vízbe. A szivárvány színeiben játszó habok meghátráltak előttük, hogy utjukat megkönnyítsék. Azok, akik az innessó parton maradtak, kiáltozni kezdetek utánok. De

egyik sem tekintett vissza, hanem könnyedén, vigan lépkedett előre, mert a gyönyörű táj varázsos erővel vonzotta magához.

Az élet földjének partján állók látták, hogy minél messzebbre haladnak amazok, annál könnyebb, világosabb lett testök, mintha beelőlvadna a halál mezejét betöltő nyugodt fényességbe.

És amint a tulsó partra értek, a fák árnyékában lepihentek a virágos földre.

Szempilláik lecsukódtak, és olyan boldog nyugalom sugárzott le arcukról, a milyent még a szeretet sem volt képes elérni, ugy hogy az élet partján állók azt mondták már egymásnak: „Siva birodalma szebb és jobb...” Es most egyre többen indultak el a tulsó partra. Ünnepi menetben vonultak át öregek, meglelt emberek, férfiak feleségestül, anyák kisdedeikkel, ifjak és hajadonok, míg végre ezer és millió ember tolongott a folyam gázlójának partján. Az élet mezejéről majdnem kipusztult az ember.

Visnu, akinek feladata volt az élőkire vigyázni, megjédt, hogy haragjában oly végzetes tanácsot adott, zavarában Brahma elé járult, és így szólt: „Uram, mentsd meg az életet!” „Oly szépnek oly boldognak alkottad a halál birodalmát, hogy az én országomat mindenki elhagyja.”

„Hát senki sem marad nálad?” Kérdé Brahma.

Szlanyinka Ferenc
férfiszabó
Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca 1. szám.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi és nyári angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű őr-, egyen- és papi-ruhák legújanyosabb ár mellett, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alatti céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

2795

52-8

nem esett a feje lágýára, hogy az ilyen légyesípek által zsenioratja magát üdvös, áldásos és önzetlen munkájában, melyért városunk közönsége mindig a kötelesszerű hálaál és elismeréssel adózott neki. Meg vagyunk győződve, hogy a derék mentők is rég napirendre tértek fölötté és önzetlenségük mellett önfeláldozással és szeretettel munkálják szenvedő embertársaik javát. Ha válaszuk volna csak egy lehetne: „... a karaván halad.” Velünk szemben csak egy argumentummal szolgálaptársunk: karcolatban szabad nagyítani, ferditeni és föllenteni. No! ha jó kedvünk lesz, majd bemutatjuk egy ilyen karcolatban ezt a furcsa felfogást.

— **Tisza jöttei.** A vármegyei tisztviselők fizetésemelése tárgyában küldött miniszteri leirat ismertetése kapcsán megemlékeztünk arról, hogy Tisza Pista nagy hűhóval készült fizetésrendezése éppen azokat zárta ki a rég megérdemelt fizetésemelésből, akik legjobban rászorultak arra: az inokokat és szolgákat. Természetes, hogy a vármegye nemesen gondolkodó vezetői nem nyugodhattak bele ebbe a Tiszára valló, szűkkeblű eljárásba, először Szűts Arthur főjegyző tett egy fölterjesztést az alispánság nevében, most pedig — mikor erre a fölterjesztésre a miniszter diplomatikus kitéréssel felelt — a főispán küld fel egy terjedelmes fölterjesztést. Nem várhatunk semmi jót Tiszától a *kisemberek* érdekében; de azt hisszük, mégis meggondolja a dolgot, hiszen a II. oszt. inokai állások miniszteri jóváhagyáson alapszanak.

— **A Polgári Dalkör** a nyári szünet után újból megkezdí dalorát, a miért is tisztelettel felkérem a dalkör összes működő tagjait, hogy folyó évi szeptember hó 2-án (pénteken) esti 8 órakor a dalkör tantermében (elemi leányiskola torna terem) pontosan és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. *Steinmetz* Ferenc, a dalkör titkára.

Egy tanuló felvétetik Knazovitzky Béla férfi-divat- és rövidárru-üzletében.

„Csak egyetlenegy emberpár” válaszul Visnu.

„Mi tehát a kívánságod Visnu?”

„Az, hogy a halálmezeje ne legyen olyan szép és boldog, mert különben az utolsó emberpár is elhagy engem, mielőbb kijózanodik mámorából.”

E szavak hallatára Brahma egy percre mélyen elgondolkozott, és így szólt: „Nem. Nem veszek el semmit a halál mezejének szépségéből, és boldogságából. De kitalálok valamit, hogy megmentssem az életet.

Mostantól fogva minden embernek át kell mennie a tuloldalra, de egyik sem teszi majd szívesen.”

Igy szólt és a sötétségből vastag, átláthatatlan, óriási függönyt szótt, majd két borzasztó lényt teremtett, az egyiknek fájdalom volt a neve, a másiké félelem; meghagyva nekik, hogy a folyó átjárójánál akaszszák fel.

Ettől a pillanattól fogva Visnu mezején épen olyan világos, csendes és boldogító maradt mint azelőtt, az emberek remegtek az átkeléstől.

P.

— **A villamos világítás hűdítása.** Hiába mondják drágának, mégis csak szép és nagyon praktikus a villamos világítás és ellenállhatatlanul hűdítja magának a tért. A neolog hitközség zsinagógájáig eddig gyertyákkal volt világítva. Természetes, hogy ez a világítás gyenge is volt, alkalmatlan is volt és sehogyan sem felelt meg az igényeknek. A hitközség gondolt egyet és villamos világítással ékítte fel az imaházát. Tegnap este az érdeklődők és meghívottak előtti volt a hivatalos bemutatás, mely mindenkit kellemesen lepett meg. Középen négy hatalmas ivlámpa szórja a fényt, oldalt pedig egész sereg liliput-lámpa világít, a szentélyben levő gyertyakandelábreken pedig a legújabb szerkezetű Nernst-féle lámpák díszelnek. Az egész helyiség nappali fényben pompázik s mindamellett a szemre legkevésbé sem hat bántólag. Erdős József, a telep igazgatója büszke lehet legújabb sikerére.

— **Örmírhír a tüdőhajosoknál.** Sok fáradság után a vegyi iparnak sikerült oly gyógyhatású szert találni, melyet melán neveztek a tüdőhajos gyógyszereknél. A „Sirolin” kellemes szaga és ízű szirup, mely teljes ártalmatlansága mellett kiváló gyógyhatással bír. A szernek már rövid használatát után szunik a köhögés, kevesebdik a köpet, mely az egek izzadási mellfájás, javul az étvágy és a testsúly gyarapodása észlelhető.

— **Sikkasztó gazdasági gyakorlatok.** Tegnap éjjel 2 óra tájban egy küldönc levelet hozott a székesfehérvári rendőrségnek, amelyben Frenyó János, a Pátkázoz tartozó Fülöp-major-pusztai (Tallian V. birtok) kasznárja azt a feljelentést tette, hogy Eifried Nándor fizetés nélküli gazdasági gyakorlatok 1000 korona elikkasztása után megszökött. A rendőrség a nyomozást azonnal megindította, és még a reggel folyamán sikerült kézrekerítenie a sikkasztó gyakorlatokat a Bányavendéglobben. A könnyelmű nátaember 25 éves; budapesti, jómódu család gyermeke. Letörtöztatása után kihallgatták. Minden bevallott. Elmondotta, hogy még a vásár alkalmával eladott Fehérvárról egy kocsi gabonát 300 koronáért, most legújabbán ismét egy kocsi rakományt értékesített 200 koronáért, 150 koronát pedig a Heller-féle gőzmalomnál vett fel jótalanul. A vizsgálat adatai szerint a feljelentés ejjelen az Otthon kávéházban a tarka szinpad művésznővel „flirtelt”, s adta a gazdag földes urat. Ez az ártatlan lír telés csekélyke 300 koronába került. A pezsgős üvegek természetesen — durrogtak, mert hát ki sejtette volna, hogy a jökdéví „földes ur” csak „sikkasztó”? Az ej folyamán egy bérkocsin visszahajtatott a pusztára, holmiját magához vette, és a Bányába ment szobát bérelni. Itt találta meg a rendőrség. Hogy mi lesz a dolog vége, még nem tudni, mert fölvittek Bpestre, a szüleikhez, és a feljelentő is velük tartott. Lehet, hogy a kellemetlen incidense... békés uton ér véget.

— **Hamis százas.** Tegnapelőtt délután egy vidéki uriember az egyik dohányelárusító üzletben nagyobb bevásárlást eszközölt. Egy százas adott át az elárusító hölgynek. A hölgy szó nélkül a fiókta nyúlt, hogy visszaadja. Az uriember elvette magát, s fölvilágosította, hogy a pénz hamis. — Természetes, hogy nagy volt a hölgy meglepetése. Elővett egy másik százasat s az összehasonlítás után csakugyan bebizonyult, hogy a zöldhasú bankón csalafintaságok vannak. De hát nem lehet mindenki bankhivatalnok és nincs mindenkinek módjában a bankótanulmányozás.

— **Zeneiskola.** Tomm Béla hegedűművész, a budapesti orsz. m. kir. Zeneakadémián Hubay Jenő, a berlini zeneegyetemen Joachim mester volt tanítványa, zeneiskolájának V. évfolyamát szept. hó elsején megnyitja.

A növendékek az ének, zongora, hegedű, gordonka és cimbalom tanszakokon a budapest, orsz. m. kir. zeneakadémia tanterve szerint tanítanak az első kezdettől a legmagasabb „okig”.

Tandij az összes tanszakok osztályain *havi 10 korona.*

Az összes melléktárgyak tanítása *ingyenes.* Beiratási *díj 4 korona.*

Felnőtteknek és műkedvelőknek kívánatra esteli tanfolyam

Magánórak megbeszélés szerint.

A beiratások augusztus hó 30-án kezdődnek minden nap d. e. 10—12; d. u. 2—4 óráig az intézet helyiségében, Lakatos u. 12 sz. l. em.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál Tomm Béla.

— **Nem akar esni.** Ha Mandzsúria egy valóságos tóvá változott át a rengeteg esők miatt, úgy mihez hasznítsuk Magyarországot az elmaradt esők okozta szárazság miatt? Talán legmegfelelőbb lesz a hasonlat, ha Magyarország földjét egy kiszáradt szivacsához hasonlítjuk. Az óriási földrepedések képviselik a likacsokat, a patakok kiszáradt medre a közlekedő üregeket. A megrepedezett földön levő növényzet lassan Szaharává változik, mert a gyökereknek már végképp nincs módjuk nedvességet meríteni a földből. A fák, bokrok levelei összezszorodva, mint október végén, a kukorica levelei becsavarodva, a répa levelei betegesen elszáradva vannak. Még a vad muhar is, a magyar tarkók nem hiányozható őszi flórája is elmaradt az idén, amire igazán nem emlékeznek népeink. A szántóföldeken most 50—60 milliméteres eső kellett, hogy legyen látatja és elhelyetti esik, igaz, hogy több rátában 10—12 milliméter eső, amely csak a port veri le, de a növényzet gyökereihez nem férhet. Mivel pedig sovány északnyugati szelek fújnak 3 hónap óta, az ily kis esők egy nap alatt felszáradnak és a hatásuk ugyszólván semmi. A „Meteor” időjós csak szeptember 9-re jóslol nagyobb esős időt, ami véletlenül összeesik a holdujáással. De akkor aztán igazán esék ám! mert különben a kötött földeknek sem szántani, sem vetni nem tudunk és bajba kerül már előre is jövő évi termésünk. Ilyenkör mosolyog a homokvidéki gazda, mert az ő laza földje nem oly revolucionárius, mint a kötött agyag és szívesen fogadja magába az ekét, ha még oly nagy is a szárazság. Apríus elsején esett le az utolsó eső, most már több mint 100 napja annak, hogy 3 hüvelyk mélyre nedvesség a földre nem hatolt. A termőföld úgy ki van száradva, hogy egy kis nedvességtől még sem lágyul sok-sok esőnek kell lezuhannia az ég csatornáiból, hogy a szivacs ismét megszívja magát és elláthassa újra a növények nedvkeringését életfolyadékkal. Mi még nem vagyunk oly szerencsések, hogy a helyzet ilyenét fordulatáról értesültünk volna, holott a budapesti tőzsde a bűza árhanyatlásával már tüntet a sok áldásos eső mellett, amelyek igazán bőségesek — Mandzsúriában.

Eladó szőlő. A fiskális dűdőben egy szép, 3 oktályos szőlő terméssel eladó. Tudakozódni lehet Lakatos-utca 8.

Legelegánsabb cipők

készülnek Csúcs István kitűnő hírnevű cipész műhelyében. Pompás választékot tartok mindennemű lábbeliekből, melyeknek kitűnő minőségeért felelősséget válllok. Leghíresebb angol cipőkréme és cipőfénymazak. **Raktár Székesfehérvár, Nádor-utca (Eisenbart óras mellett.)**

2720

52-19

— Rövid hírek.

Hagymáz Sárkeresztúron. Mészöly József dr. jelentése szerint Szűcs János 18 éves, sárkeresztúri legény aug. 29-én hagymázban betegedett meg.

Felvétele a városi árvaházba. A városi árvaház igazgatósága a következő növendékeket vette fel a városi árvaházba: Lézer Erzsébet, Neizer Mária, Hisz József, Jasper Nándor, Lézer Károly és Szebehelyi József.

Szerencsétlenség az erdőn. A pusztavámi erdő egy része az idén került irtás alá. Zechmeister Mátyas, Reisz Márton és Varga József egymás közelében dolgoztak. Varga szorgalmasan fűrészelt egy hatalmas cserfát, s nem gondolt arra a szerencsétlenségre, a mely bekövetkezett: a fa kidőlt, és mindkét társát súlyosan megsebesítette. Zechmeister még aznap meghalt. — Varga ellen vizgyazatlansága miatt megindították a büntető eljárást.

Megkerült tolvaj. Még a múlt hó elején történt, hogy Erdélyi Antal kocsisnak zsebőrája láncostul együtt eltűnt. A rendőrségnek végre sikerült kinyomozni a tolvajt: Gyöngyösi Jenőnek hívják s Fekete István Olaj-utcai lakos kocsisa. Furcsa, hogy minden tolvajnak akad egy Mózes, Áron vagy Lipót nevű vevője, mint Gyöngyösinek Pick Lipót, aki azonban valószínűleg keservesen fogja megemlegetni a 2 kor. 40 fillért vett olcsó órát.

Meg akarta az urát mérgezni. Csákberey községnek — mint tudósítónk írja — kínos szenzációja van. Mester Ferencné az urát marólaggal készített pogácsával meg akarta mérgezni. A 75 éves ember csak úgy menekült meg a haláltól, hogy a házbellek közül valaki feljelentette az asszonyt a csendőröknek. A mérgekeverő hirtet a csendőrök elfogták.

Csavargó leányok. Lóder Anna 24 éves, zámosi és Berta Mari 17 éves fiúlei illetőségű, ismert csavargó leányokat a székesfehérvári rendőrség 30, illetőleg 14 napi elzárásra ítélte.

Paricsakadás. Mult pénteken Kósa Somogyi István béresre homokkordás közben a part részakadt. Balláb-történet hozták be a Szent-György kórházba.

A hancurozás vége. Pintér Imre 14 éves kőműves-inas a megyeház lépcsőjén — hancurozás közben lebukott, és fején súlyosan megsérült.

Harcászati céllovászat. A cs. és kir. 69. gyalogrezd székesfehérvári zászlóaljja szombaton (szept. 3) Zámolynál harcászati céllovászatot tart.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

2801 20--6

D. R. G. M. 88503. sz.,

gyógyít és felüdít jótállás mellett **közvény, reuma, asthma** (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzugás, nehéz **hallás, epilepsia** (eszkór), idegesség, étvágytalanság, **sápkór, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza**, valamint minden **idegbetegségnél**. Aon beteg, aki 88.503. sz. készülékem által legfeljebb **44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmisenem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérletni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról. **A nagy készülék ára 6 kor.** idült betegségeknek alkalmazandó. **Kis készülék ára 4 kor.** könnyebb betegségeknek alkalmazandó. A körponti elárusítóhely széküld utánvételt vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHIEFFER SÁNDOR
Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott részvénytársaság igazgatósága a Székesfehérvárott építendő „Árpád-fürdő“ (gőz-, kádfürdő, uszoda és vizgyógyintézet) munkáinak vállalatba-adása céljából a jelen hirdetmény, valamint a felfekvő vállalati feltételek kikötései mellett pályázatot hirdet.

1. A pályázatban résztvehet minden magyar honpolgár vállalkozó és iparos, ki üzlete gyakorlataira hatósági engedéllyel bír.

2. Pályázni lehet: a) az összes munkára együttesen, b) a költségvetés I—XVII. fejezeteiben foglalt építőmunkákra együttesen, c) a költségvetés XX. fejezetében foglalt vízvezeték-, csatornázási-, gőzfűtési-, kazánház és gépberendezési munkálatokra.

3. Ajánlat csakis az eredeti költségvetési űrlapokon tehető, melyek szövegén változtatni, vagy abba megjegyzéseket írni nem szabad, ellenkező esetben az ajánlat tekintetbe véve nem lesz.

4. A lepecsételt s „Ajánlat az Árpád-fürdő . . . . . munkáira“ címmel megjelölt ajánlatok legkésőbb f. é. szeptember hó 21-ikének déli 12-órájáig a „Székesfehérvári Takarékpénztár“-nál nyújtandók be. Későn érkezett, távirati és pótajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

5. Bánatpénzül az ajánlati összeg öt százaléka óvadékképes értékpapirokban, a helyi pénzügyintézetek részvényeiben vagy jóhírű takarékpénztárak betétkönyveiben az ajánlat beadása előtt a „Székesfehérvári Takarékpénztár“-nál, a „Fejérmegyei Takarékpénztár“-nál vagy a „Székesfehérvári Kereskedelmi Bank“-nál teendő le. Az átvételtől nyert elismervény az ajánlatához nem melléklendő.

6. A tervek a „Székesfehérvári Takarékpénztár“ helyiségeiben hétköznaponként, de csakis délután 3—5 óra között betekintheők s ugyanitt fognak a költségvetési űrlapok a fent 2b) alatti csoportra 20. — korona, a 2c) csoportra 15. — korona lefizetése ellenében — a meddig a készlet tart — kiszolgáltatni.

7. A beérkezett ajánlatok folyó évi szeptember hó 21-ikén délután három óra-
kor fognak felbontani, melyen az ajánlattevő vállalkozók jelenlehetnek.

8. A vállalatba-adás tárgyában alulírott igazgatóság tizennégy napon belül határoz, s valamely ajánlat elfogadása esetén a szerződést három napon belül megkötöti.

9. Az igazgatóság fentartja magának a szabad választás jogát; jogosult esetleg az összes ajánlatok felrétételével új pályázatot kiírni, vagy a munkálatok kiadása tárgyában más uton intézkedni.

10. Az építkezés a szerződés megkötésétől számított nyolc napon belül megkezdendő s oly erővel folytatandó, hogy a szabad uszoda s a gazdasági épületrész 1905. július 1-én üzemképes állapotban átadható legyen, míg a kád- és gőzfürdői rész 1905. november 1-re fejezendő be.

Kelt Székesfehérvár, 1904. augusztus hó 30-án.

Az „ÁRPÁD-FÜRDŐ“ Részvénytársaság Igazgatósága.

Eladó borok.

1903. évi, hegyi rizling 36 Kor. árban kapható

Pajzs Gyula
gazdaságában, Rácalmáson.

KNAZOVITZKY ELEMÉR
vas-, száraz- és konyhaberendezések üzlete

==== SZÉKESFEHÉRVÁR, ====

a „Magyar Király“ szálloda átellenében.

==== TELEFON: 149. sz. ====

**A legolcsóbb árakban,
szolid kiszolgálás mellett kaphatók
az összes 30—100
vasaru-cikk.**

Gerenday Gyula
vászón, fehérnemű, rőfös és rövid-
áru üzlete
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tenis reket, Tennis cipő, Tennis labdák, Sport ingek, Sport sapkák.

Ajánlja hazai gyárműnyű vászón, asztal-nemű, valódi rumburgi és sziléziai kézi szőtt vászón és ágyhuzatokra szolgáló damaszt és kanavász árakat. Schroll Benedek pamut vászón és sifon árúkat. Fürdő ruhák, fürdő köppény. Legdivatosabb férfi ingek, gallérok, kézelők és nyakkendők. Kelengyéhez szükséges és megfelelő női fehérnemű és kész ágynemű. Mártek utáni megrendelére bármely fehérnemű gyorsan és pontosan elkészítetik. Ceccsenők részére készletben ingecskék, szövet és kötött ujjas hosszupárna, pólya-kötő, bőlcső és kocsiakarók, gumilepedő, szalag, eszokor. Szövet ág- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontáli, Axmizter és tapesztri szalon és futó szünyegek. Gyanju és teveszür ágylakarók, levarrott kasmir, Klott és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, Cosmanosi mosókélméle és selyem-kelmék. Szalag, csipke, fátöl, divatos övek, vállfűző, napernyők. Nagy választék keztű és harisnyából. Lúztér és mosható kötények. — Szövet és rőfös árúknál 5 % engedmény. 2750 104—35

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.